

Entre o cola-cao e o nesquick. Lingua galega e marcas rexistradas

Noemí Álvarez Villar

CPIA Picota . Mazaricos

noemiav@edu.xunta.es

María Rey Rey

IES Xulián Magariños. Negreira

mariareyre@edu.xunta.es

Recibido o 22/01/2011. Aceptado o 02/05/2011

Between cola-cao and nesquick. The Galician language and trademarks

Resumo

A lingua, como elemento vivo, experimenta continuos cambios e introduce frecuentemente novas palabras. Algunhas destas chegan a lexicalizarse e outras moitas non. Este artigo céntrase nos neoloxismos que proceden de marcas rexistradas. Refírese, máis concretamente, a palabras que están en uso na variante sincrónica actual da lingua galega cunha frecuencia de uso variable e un recoñecemento nas obras lexicográficas pouco sistemático. Parte este traballo doutro anterior, publicado en formato libro baixo o título *Por que o cola-cao non está no dicionario?*, pretendendo agora actualizalo e afondar en aspectos que non foran tratados. Introdúcense aquí novas palabras que non aparecían recollidas na obra anterior, propoñendo unha representación gráfica para elas, xunto coa súa posible definición, así como a análise da súa presenza no CORGA e no TILG. Igualmente, coméntanse aspectos relacionados coa súa vixencia e perdurabilidade.

Palabras chave

Lingua galega, léxico, neoloxismo, marca rexistrada

Sumario

1. Introducción. Palabras procedentes de marcas rexistradas. 2. Xustificación. 3. Pertinencia do traballo. 4. Representación gráfica das palabras procedentes de marcas rexistradas. 5. Presenza nos dicionarios, no CORGA e no TILG. 5.1. Proceso de elaboración: os dicionarios, o CORGA e o TILG. 5.2. Falta de homoxeneidade nos dicionarios. 6. Presenza destas palabras na literatura. 7. Traballos previos. 8. Ampliación do traballo anterior. 8.1. Presenza no TILG. 8.2. Presenza no *Gran Dicionario Xerais da Lingua*. 8.3. Presenza no VOLG. 8.4. Novas propostas. 8.4.1. Presenza no CORGA. 8.4.2. Presenza no TILG. 8.4.3. Comparativa da presenza no CORGA e no TILG. 9. Comparativa con outras linguas: o caso do portugués e do catalán. 10. Cadro-resumo das palabras estudadas. 11. Conclusións.

Abstract

Languages, as living entities, undergo continual change and often acquire new words. Some of these become lexicalized; others do not. This paper looks at neologisms originating from registered trademarks, and in particular at words current in present-day Galician that have a variable rate of frequency and are not acknowledged systematically in the lexicographic literature. The present study is based on an earlier one, published in book format, titled *Por que o cola-cao non está no dicionario?* [Why isn't cola-cao in the dictionary?], which it brings up to date while also delving into some aspects previously omitted. Further words are included which were absent from the earlier work, for which a spelling is proposed and a definition attempted. Their presence in Corga and TILG is profiled, and features are mentioned that may affect their contemporary relevance and likelihood of survival.

Keywords

Galician, lexicon, neologism, trademark

Contents

1. Introduction. Words originating as registered trademarks. 2. Justification. 3. Relevance of the study. 4. Spelling and punctuation of words derived from trademarks. 5. Presence in the dictionaries, CORGA and TILG. 5.1. The creation process: dictionaries, CORGA and TILG. 5.2. Inconsistencies in dictionaries. 6. Presence in literature. 7. Earlier studies. 8. Expansion of the earlier study. 8.1. Presence in TILG. 8.2. Presence in the *Gran Dicionario Xerais da Lingua*. 8.3. Presence in VOLG. 8.4. New proposals. 8.4.1. Presence in CORGA. 8.4.2. Presence in TILG. 8.4.3. Comparison of presence in CORGA and TILG. 9. Comparison with other languages: Portuguese and Catalan. 10. Table summarising the words covered by the present study. 11. Conclusions.

1. INTRODUCCIÓN. PALABRAS PROCEDENTES DE MARCAS REXISTRADAS

Polaroid, *cola-cao*, *bollicao* son palabras que emprega calquera galegofalante ao referirse a determinados produtos que están no seu universo vital. Con todo, non todas aparecen recollidas nos dicionarios, pois, ao analizar estas tres palabras nos repertorios lexicográficos, obsérvase que só a primeira aparece contemplada, a pesar de aparentemente ser, se cabe, a menos estendida.

No uso habitual da lingua non nos detemos a reflexionar sobre a procedencia das palabras, polo que cómpre facer un estudo detallado do léxico da lingua galega para analizar as formas que teñen a súa orixe en marcas rexistradas. Este traballo ocúpase daquelas formas que están en proceso de lexicalización na nosa lingua (ou lexicalizadas xa), as cales son quen de nomear un produto que non ten outro nome ou, en caso de telo, que coexiste en competencia con aquel. Xa que logo, non queremos facer unha listaxe das marcas existentes, senón analizar as palabras da nosa lingua que proceden delas. O “cacao en po” pode ter varios nomes comerciais pero o de *cola-cao*¹ é o único que empregamos para denominar o produto, independente da marca que compremos.

O noso estudo céntrase na variante sincrónica actual xa que cremos que é o punto de partida para poder abordar no futuro un traballo máis amplo que recolla esas palabras, xunto coa súa evolución no tempo. Con todo, convén matizar a definición que se adopta para o termo sincrónico. Sábese que “sincronía” é un termo con límites poucos definidos xa que varía o seu valor dependendo de quen o empregue, se é unha persoa de 30 ou de 50 anos. Considérase neste traballo o valor máis amplo do termo, xa que isto permitirá amosar palabras que son coñecidas por persoas de determinada idade pero non por outras máis novas, ou mesmo ao revés. Aparecen, polo tanto, palabras con pouca frecuencia de uso e voces en decadencia, xunto con outras que presentan unha alta frecuencia de uso. Así e todo, a análise faise coa maior prudencia posible e tendo en conta que a lingua é un elemento vivo e aberto a novos cambios.

2. XUSTIFICACIÓN

Este artigo nace logo de analizar as palabras procedentes de marcas rexistradas nun traballo previo denominado *Por que o cola-cao non está no dicionario?* (Álvarez Villar / Rey Rey 2010). Aquele traballo foi unha introdución xeral da temática, na que agora afondaremos.

Naquela proposta íase analizando a presenza destas palabras nos diferentes repertorios lexicográficos e rematábase amosando aquelas que non teñen presenza nesas obras, pero que si poderían ou deberían figurar. Igualmente incluíase un apartado de palabras que non aparecen recollidas e que se consideran dúbidas para ser contempladas, ben por estar en clara decadencia, ben por seren palabras moi recentes sobre as que non se pode facer unha valoración, ben por tratarse de castellanismos.

Nesta achega, pártese da proposta do traballo anterior e afóndase naqueles aspectos interesantes relacionados con el; en particular actualízase a listaxe de palabras procedentes de marcas rexistradas e que non foron comentadas con antelación. Esta revisión obedece ao feito de que a lingua está en constante cambio, polo que permite unha continua análise.

¹ Esta palabra pode aparecer escrita como aquí se mostra ou sen guión: *colacao*. Preferimos a forma amosada no texto, porque é a que cremos ten máis difusión, segundo a frecuencia atopada no CORGA e a nosa propia observación como usuarias da lingua. De feito foi a palabra empregada para a obra *Por que o cola-cao non está no dicionario?* (Álvarez Villar / Rey Rey 2010), que se publicou con anterioridade a este artigo.

3. PERTINENCIA DO TRABALLO

Non sorprende que non se fixese un estudo específico deste tipo de palabras con anterioridade, xa que non supoñen máis ca unha pequena porcentaxe dentro do amplo lexicón dunha lingua. Ademais, é certo, que unha lingua que vive nun proceso de normalización e normativización, coas dificultades que isto implica, xa se atopa con moitas formas para sancionar, polo que as que aquí nos ocupan (as palabras procedentes de marcas rexistradas) ven atrasado o seu camiño cara á normativización. Por ese motivo, espérase contribuír ao recoñecemento destas palabras e a presentar unha posible ampliación do estándar, tendo en conta que a normativización concreta que se ofrece amplía as posibilidades expresivas da nosa lingua, outorgándolle unha maior autenticidade á norma, que se enriquece con elementos léxicos habituais (nalgunhas ocasións) e imprescindibles.

Sábese que este léxico é moi efémero, na maior parte dos casos, debido á propia historia dos produtos. Polo tanto, é interesante esta análise e toma de conciencia da nosa lingua como testemuño dun tempo. Se se comparan estas palabras coas patrimoniais, obsérvase que teñen unha historia máis breve, pero non é menos certo que, para as persoas que viven e usan a lingua galega nos comezos do século XXI, son voces igual de necesarias que as demais. De feito, pasado o tempo, se estas formas desaparecen, quedarán como distintivo de varias xeracións ou mesmo só dunha debido á súa breve historia. Exemplificando, non podemos esquecer que a forma *tergal* nos leva a unha época determinada, pois os máis novos xa a descoñecen, mentres que *aspirina*², aínda que poida desaparecer no futuro, neste momento forma parte do acervo de todas as xeracións que vivimos neste comezo de século. Algo similar acontece con outras palabras propostas neste artigo; é o caso de *fixo* ou *celo*, comúns para calquera galegofalante, fronte a *land rover* que pode ser descoñecida (ou pouco frecuente) para as persoas de menos idade.

4. REPRESENTACIÓN GRÁFICA DAS PALABRAS PROCEDENTES DE MARCAS REXISTRADAS

Se se observa o uso destas palabras nas obras escritas (nomeadamente na literatura) conclúese que existe unha considerable vacilación á hora da súa representación na escrita. Este estadio de representación dubitativa, de busca da forma escrita, parece natural, xa que mostra analogía con outros exemplos da lingua. Ao comezar a pasar á escrita unha lingua ou unha serie de palabras que si están na fala, os escritores (ou calquera usuario dese código) dubidan de como representalos³. Cunqueiro escribe en “Anxeliña de Prado” de *Os outros feirantes a voz singer* entre comiñas; mentres, Ferrín, no relato “Eles” de *Arraianos*, insire unha letra maiúscula na primeira letra de cada palabra procedente dunha marca rexistrada: *Tres Cepas, Mauser, Chester* (que alterna con *Chesterfield*), *Ronson, Fiat*. Este último autor comentado amosa a súa propia reflexión lingüística na codificación que emprega, xa que ten unha regra que non esquece en ningún caso: o uso de maiúsculas. Elixé, ademais, a forma que presenta un achegamento ao nome dunha marca, a maiúscula, que indica nome propio.

Mentres, Suso de Toro, no seu relato “BOLLICAO” da obra *Polaroid*, presenta maior variación na representación destas palabras. A primeira voz deste tipo que se atopa no corpo dese relato é *gusanitos*, que aparece entre comiñas. O curioso é que na liña seguinte figura sen elas. Poderíase pensar que se trata dunha repetición da palabra, ou mesmo unha individualización dos elementos

² Ambas son palabras recollidas no anterior estudo (Álvarez Villar / Rey Rey 2010).

³ As dúbidas en canto á representación escrita das palabras aconteceron sobre todo nos primeiros momentos en que a nosa lingua empezou a atopar espazos de uso no ámbito da escrita, unha vez que foi lingua cooficial. Algo similar acontece con determinados estranxeirismos, xa que, por exemplo, non é sempre doado saber como pasar á escrita *pen-drive*.

que compoñen o produto, pero algo despois aparece *bollicao* sen cursiva, nin negra, nin comas e algo despois *Coca-cola*. Non obstante, esta última palabra presenta a súa primeira letra en maiúscula. O autor vaise acollendo a diferentes solucións en cada caso, sen seguir un criterio unitario.

Esta alternancia na escrita é algo xeneralizado e aínda que aquí só nos centramos en tres textos e en tres autores, pódese facer unha análise do que acontece no *Corpus de referencia do galego actual* (en adiante CORGA⁴), e percibiremos unha situación similar. Para exemplificar esta afirmación escóllese a palabra *coca-cola*, porque é merecente, debido á súa divulgación e repercusión, de ser a elixida. Esta palabra aparece en 74 ocasións e en 43 documentos se a escribimos con guión, e en 16 documentos, con 22 recorrencias se a escrita é sen ese elemento. Se a forma consta de dúas palabras sen ningún nexa, atopamos 32 exemplos en 18 documentos. Na escrita con guión as posibilidades son varias: *coca-cola*, ou ben coa primeira letra en maiúscula (*Coca-cola*), ou coa inicial de cada unha das palabras que compoñen a voz en maiúscula (*Coca-Cola*). Ao escribir a forma nunha única palabra as posibilidades redúcense a dúas, coa primeira inicial en maiúsculas ou sen ela (*cocacola*, *Cocacola*). Na escrita de dúas palabras separadas, tamén temos unha solución dupla (*coca cola* e *Coca Cola*). No caso do guión predomina o uso das dúas maiúsculas en ambas as palabras, seguido da escrita completa en minúsculas, mentres que no caso de tratarse dunha única palabra sen guión predomina a escrita completamente en minúsculas. Constatáase que só hai dous casos de presenza da maiúscula, un deles é un artigo de opinión nun xornal e o outro un libro sobre publicidade. Parece que o feito de soldar os compoñentes nunha única palabra implica xa unha maior lexicalización da forma, o que motiva a escrita en minúsculas. Este comportamento é análogo ao que seguen outras palabras compostas da nosa lingua, xa que cando as formas están soldadas percíbense como máis lexicalizadas e, polo tanto como unha única palabra. O mesmo acontece con certos neoloxismos procedentes de siglas, pois pasan a escribirse en minúscula cando se trata de siglas completamente lexicalizadas (*láser*). En definitiva, a aparición dunha palabra procedente de marca rexistrada escrita en minúscula pona en relación co seu maior grao de lexicalización. De feito, cando non é tan obvia a procedencia de marca (*pladur*, por exemplo) a tendencia a escribila con minúscula é maior.

5. PRESENZA NOS DICIONARIOS, NO CORGA E NO TILG

5.1. Proceso de elaboración: os dicionarios, o CORGA e o TILG

A primeira análise destas palabras partiu do baleirado do *Dicionario Xerais da Lingua* (en adiante DXL). A elección desta obra estivo xustificada por se tratar dun repertorio amplo en papel que ofrece ademais a etimoloxía⁵ das palabras. É tamén a obra lexicográfica, polo momento, máis popular e conta cunha tradición que a avala. Porén, o feito de elixir esta obra non presupón que se desboten outras, senón que se contrastaron as palabras atopadas coas que figuran nos seguintes dicionarios: *Dicionario da Real Academia Galega* (en adiante DRAG), *Gran Dicionario século 21 da lingua galega* (en adiante DS21), *Dicionario Digalego*, *Diccionario de la Real Academia Española* (en adiante DRAE). Polo tanto, a pretensión do estudo é dar unha visión xeral e plural do estado da cuestión deste apartado do léxico.

Unha vez detalladas as palabras recollidas nas obras lexicográficas citadas, engadiuse outra lista de formas que non aparecen en ningún dicionario, pero das que se evidencia o seu uso na nosa lingua. Ata aquí chegou o traballo inicial (que tamén recollía algunhas voces dubiosas) e agora, tras facer unha revisión do traballo previo, ampliáase a nómina deste tipo de palabras. Para a selección das formas que non figuran nos dicionarios, acadimos a fontes de moi distinto tipo, escritas (literatura,

⁴ A amplitude de documentos dos que consta o CORGA, así como os criterios empregados na súa selección, permítenos considerar este corpus representativo do uso lingüístico do galego actual.

⁵ Por etimoloxía entendemos só, neste caso, a indicación de que procede dunha marca rexistrada. Cando o dicionario recolle a procedencia máis exacta tamén a inserimos no traballo, aínda que en numerosas ocasións sen poder verificar esa orixe.

xornais...) e orais (radio, televisión, conversas...), así como ao noso propio coñecemento da lingua. En calquera caso, sempre verificamos a posteriori que as formas inicialmente seleccionadas tiñan orixe nunha marca rexistrada. Esta metodoloxía determina que poida haber algunhas incongruencias ou desequilibrios na selección final das palabras, pero debe terse en conta que o traballo non ten por obxectivo ofrecer unha nómina completa de formas procedentes de marcas rexistradas empregadas en galego, senón presentar unha listaxe relativamente ampla, que recolla as máis frecuentes, e que sirva de punto de partida para traballos posteriores no ámbito da lexicografía, da estandarización ou noutros campos da lingüística para os que estas voces poidan ser de especial interese.

Todas as palabras que aparecen no traballo foron buscadas no CORGA. Utilízase este corpus para comprobar, en cada un dos casos, a súa presenza nalgún texto, así como o seu contexto de uso. Así mesmo, deste xeito, obsérvase a frecuencia destas palabras procedentes de marcas rexistradas nos textos seleccionados polo CORGA (entre os anos 1975 e 2009). Ben é certo que, como se trata dun corpus (unha escolma), nalgunha ocasión os resultados son sorprendentes, con ausencia dalgunha palabra que parece ter bastante repercusión na lingua ou con mostras doutras que presentan unha frecuencia moito menor.

No estudo que aquí se presenta engádese a análise da presenza de cada unha das palabras incluídas na obra anterior no *Gran Dicionario Xerais da Lingua* (en adiante GDXL), no *Vocabulario Ortográfico da Lingua Galega* (en adiante VOLG) e mais no *Tesouro Informatizado da Lingua Galega* (en adiante TILG). Esta comparativa permite unha visión máis ampla do tratamento das mesmas.

5.2. Falta de homoxeneidade nos dicionarios

A lexicalización de palabras procedentes de marcas rexistradas é un fenómeno difícil de homoxeneizar, xa que os dicionarios non sempre semellan ter criterios claros para determinar que palabras destas características recollen. Pode que sexa o paso do tempo o que permita esa introdución, que sexa o propio asentamento no uso o que lle dea ese mérito, seguindo os principios das linguas, moi dinámicas na fala fronte á rixidez da forma escrita.

A lentitude neste proceso de recoñecemento sancionador, común a outras linguas, pode provocar que a incorporación aos dicionarios de palabras procedentes de marcas se produza cando xa ven minguado o seu uso. En ocasións, porque apareceron novos produtos que substitúen aos anteriores e mesmo os afastan do mercado e con eles esvaécense as palabras que os designan.

É un bo exemplo disto a forma *mercurocrómer* (a cal convivía na fala coa forma abreviada *crómer*) que figura no DXL, cando é o *betadine* o produto rexistrado que triúfa hoxe como antiséptico.

Por outra banda, cómpre ter en conta a situación especial da lingua galega, xa que ao estar inmersa no proceso de normalización e normativización, todas estas palabras chegan, moi probablemente, a partir da lingua teito: no noso caso o castelán. O galego foi unha lingua desligada durante séculos do ámbito mercantil, ao que hai que engadir, ademais, que moitos produtos chegaban a nós a través do mercado castelán. De igual modo que acontece en numerosos campos terminolóxicos, de linguaxes específicas, estes eran aceptados coa mesma denominación que no castelán, aínda que non sempre fosen incluídos nos dicionarios. Isto fai que a maior parte das palabras procedentes de marcas rexistradas sexan coincidentes entre a nosa lingua e a lingua castelá. Non obstante, isto non permite concluír que a correlación sexa absoluta, pois hai casos de non coincidencia. Acontece por exemplo na forma *danone*, como sinónimo de *iogur*. Non ten un uso mencionable a forma *danone* en Galicia, aínda que si a ten en numerosos lugares de fala española da península.

Obsérvase que algunhas das formas presentes neste artigo son compartidas polas linguas veciñas, ao ser verdadeiros internacionalismos procedentes de marcas comerciais ou patentes estranxeiras. Analízase esta relación con outras linguas próximas no apartado 9.

6. PRESENZA DESTAS PALABRAS NA LITERATURA

A abundancia destas palabras na literatura responde aos seus valores semánticos, xa que a connotación acáelle moi ben á lingua literaria. Pódese pensar ademais na rendibilidade que a literatura pode tirar das imaxes das que a publicidade se serve para poñer no primeiro momento o produto en contacto co comprador ou, se se quere ler así, ao falante coa palabra marca.

Calquera destas palabras que son marcas rexistradas, debido ao carácter efémero que adoitan presentar, adquiren unha maior fixación polo feito de aparecer nunha obra literaria que contribúe á súa integración. Ao mesmo tempo, xogan un papel activo na narración ao marcar as coordenadas espazo-temporais dese texto ou as características dun personaxe en concreto.

Os autores empregan a variante sincrónica da lingua do momento en que eles viven e, polo tanto, non poden subtraerse ao uso destas palabras. Quizais non sempre eran conscientes da realidade e repercusión desa voz e se cadra o seu uso responde só a un xogo lingüístico. Con todo, nalgúns autores recentes parece que ese uso non é gratuito, senón que obedece á busca de diferentes obxectivos, relacionados co propio texto ou coa caracterización dos personaxes. Así, o título *Polaroid*, que Suso de Toro elixiu para a súa obra, non parece arbitrario, xa que foi, no ano 1986, un nome tan rompedor como toda a obra da que forma parte.

O uso destas palabras nos textos literarios pode ser de dous tipos. Nun caso presentan o seu significado literal:

E ía pensando en cargar ben de **cola-cao** ao tazón e ¡paf!

M. Seixas (1996)

É obvio que a palabra *cola-cao* se refire, neste caso, ao produto 'cacao en po'.

Mentres, noutros exemplos o significado da palabra é metafórico, ao adquirir novas connotacións:

—Es repugnante.

Reina seguía con aquela expresión de non entender absolutamente nada do que alí acababa de pasar. Eu esquecera que a **barbie** tatuada aínda seguía alí. Decateime da súa presenza cando se puxo a criticar a Marta:

—Esta tía é unha ordinaria.

L. Costas (2000)

Como se aprecia neste texto a palabra procedente de marca ten un significado que non é o estritamente literal, xa que, neste caso, *barbie* se refire a unha moza e non a unha boneca.

Un bo recurso para comprobar a vixencia e frecuencia destas palabras é o CORGA, que nos permite asegurar que boa parte da nómina de autores actuais son usuarios delas. Un exemplo é o escritor Jaureguizar, que ofrece estas voces en varias das súas obras, que están recollidas no CORGA. Unha publicación moi recente, aínda non presente nese corpus, é a que se amosa a continuación:

A mesa da miña cociña apareceume ocupada por unha caixa con latas de atún **Calvo**, un pack de seis botellas de zume de mandarina **Pascual**, **pan Bimbo** sen codia, un bote de **Nesquick**, mazás **Golden**, leitugas do mercado, un ollomol para fornecer... Mónica estaba de volta na miña cociña. O malo daquel regreso era que devecía por saborear unha barriña de **Choco Krispies** e non a dei atopado. O mesmo aconteceu coas miñas bolsas de **Bollycao** que semellaba que desapareceran da superficie da Terra e dúas caixas de riquísimas **Fun-Tubiz**, porque non as dei atopado nin no caldeiro do lixo.

S. Jaureguizar (2010)

7. TRABALLOS PREVIOS

No referente ao estudo destas palabras na lingua galega, contamos unicamente coa obra *Por que o cola-cao non está no dicionario?* (Álvarez Villar / Rey Rey 2010). Ben é certo que se se analiza o estudo destas formas noutras linguas, obsérvase que as páxinas que a elas se lles dedican tampouco proliferan. Non obstante, existen traballos que se achegan ás palabras-marca⁶, aínda que sen detese naquelas lexicalizadas.

Como quedou dito son os dicionarios os que paseniñamente van incorporando estas innovacións léxicas. Cabe mencionar, igualmente, a obra *Novas palabras da lingua galega* (López Fernández *et al.* 2005) que recolle certos neoloxismos. Así e todo, é destacable que só⁷ constate a palabra *rímmel*⁸ como procedente de marca rexistrada.

As propostas da obra *Por que o cola-cao non está no dicionario?* eran:

APARTADOS	Palabras	Presenza no CORGA
1. Palabras presentes no DXL.	<i>aspirina, celofán, delco, ditáfono, formica, fotomatón, gramófono, gramola, maicena, mecano, mercurocromo, napalm, pimpón, pírex, plastilina, plexiglás, polaroid, táblex, tartán, tecnicolor, teflón, uralita</i>	Todas as palabras agás <i>pírex</i> e <i>teflón</i> .
2. Palabras presentes no DXL pero non recoñecidas como procedentes de marcas rexistradas.	<i>aerobús, claxon, duraluminio, fútbolín, jacuzzi, magnetófono, nailon, neopreno, pianola, raión, tabasco, teletexto, teletipo, tergal, termo, vaselina, walkman</i>	Todas as palabras agás <i>aerobús</i> .
3. Palabras recollidas noutros dicionarios galegos: DRAG, DS21, Digalego.	<i>cinemascope, cinerama, ferodo, freón, ioiío, licra, piruleta, rímmel, skai, span</i>	Todas as palabras agás <i>ferodo</i> e <i>span</i> .
4.1. Palabras recollidas no DRAE e presentes na nosa lingua.	<i>chupachups, faria, gillette, michelín, pósit, potito, sintasol, támpax, velcro, zotal</i>	Todas as palabras agás <i>potito</i> .
4.2. Palabras recollidas no DRAE, cunha presenza relativa no galego.	<i>aureomicina, dedeté, formalina, infografía, linotipo, túrmix</i>	Todas as palabras agás <i>linotipo</i>
4.3. Palabras recollidas no DRAE, non usadas na nosa lingua.	<i>bamba, bijol, birome, biviri, buna, chubesqui, curita, estovaina, invar, jane, klystron, metolato, primus, sandino, tirta, verascopio, viyela.</i>	-
5. Palabras sen recoñecemento nos dicionarios.	<i>albal, barbie, betadine, bollicao, click, coca-cola, cola-cao, cotegrán, donuts, duralex, fimapán, gore-tex, hula-hoop, kleenex, lego, loctite, nocilla, phoskito, pladur playmobil, silestone, tìpex, tupper-ware, velux</i>	Non aparecen: <i>bollicao, click, cotegrán, lego, loctite, phoskito, playmobil, silestone, tìpex, velux.</i>
6. Palabras dubidosas.	<i>actimel, bratz, danacol, frisbee, gusanito, sonotone, termomix, tulipán.</i>	-
TOTAL	97	72

Táboa 1. Propostas iniciais

⁶ Calvo (2007), Furiassi (2006), Herrero Ingelmo (2007).

⁷ Este estudo baséase nos textos de prensa, o que condiciona a aparición deste tipo de palabras.

⁸ No traballo de López Fernández *et alii* (2005) esta palabra aparece recollida só cun <m>: *rímel*. Aquí recollemos a forma con <mm>, porque é a solución achegada polo DS21 e pola obra en liña *Digalego*. Ademais é a solución que ten máis recorrencia no CORGA.

8. AMPLIACIÓN DO TRABALLO ANTERIOR

8.1. Presenza no TILG

Neste traballo achegámonos a outro corpus da lingua galega, o TILG, para ampliar a análise da recorrencia destas palabras. Isto permite non cinguirse á variante sincrónica, senón ampliar o número de textos consultados, posto que este corpus recolle mostras da nosa lingua (1464 obras) desde o galego moderno (ano 1612) ata a actualidade. As palabras recollidas no TILG son:

APARTADOS	Palabras	Presenza no TILG
1. Palabras presentes no DXL.	<i>aspirina, celofán, delco, ditáfono, formica, fotomatón, gramófono, gramola, maicena, mecano, mercucro-mo, napalm, pimpón, pírex, plastilina, plexiglás, polaroid, táblex, tartán, tecnicolor, teflón, uralita</i>	Todas as palabras agás <i>ditáfono, mecano, pírex táblex, tecnicolor e teflón.</i>
2. Palabras presentes no DXL pero non recoñecidas como procedentes de marcas rexistradas.	<i>aerobús, claxon, duraluminio, fútbolín, jacuzzi, magnetófono, nailon, neopreno, pianola, raión, tabasco, teletexto, teletipo, tergal, termo, vaselina, walkman</i>	Todas as palabras agás <i>aerobús, duraluminio, teletexto.</i>
3. Palabras recollidas noutros dicionarios galegos: DRAG, DS21, Digalego.	<i>cinemascope, cinerama, ferodo, freón, ioiío, licra, piruleta, rímmel, skai, span</i>	Todas as palabras agás <i>cinerama, ferodo, freón, licra, span.</i>
4.1. Palabras recollidas no DRAE e presentes na nosa lingua.	<i>chupachups, faria, gillette, michelín, pósit, potito, sintasol, támpax, velcro, zotal</i>	Todas as palabras agás <i>chupachups, pósit, potito, támpax e velcro.</i>
4.2. Palabras recollidas no DRAE, cunha presenza relativa no galego.	<i>aureomicina, dedeté, formalina, infografía, linotipo, túrmix</i>	Todas as palabras agás <i>aureomicina, linotipo e túrmix.</i>
4.3. Palabras recollidas no DRAE, non usadas na nosa lingua	<i>bamba, bijol, birome, bivirí, buna, chubesqui, curita, estovaína, invar, jane, klystron, metolato, primus, sandino, tiritita, verascopio, viyela.</i>	Aparece: <i>chubesqui.</i>
5. Palabras sen recoñecemento nos dicionarios.	<i>albal, barbie, betadine, bollicao, click, coca-cola, cola-cao, cotegrán, donuts, duralex, fimapán, gore-tex, hula-hoop, kleenex, lego, loctite, nocilla, phoskito, pladur playmobil, silestone, típex, tupper-ware, velux</i>	Non aparecen: <i>barbie, betadine, bollicao, click, cotegrán, donuts, fimapán, gore-tex, hula-hoop, lego, loctite, nocilla, phoskito, playmobil, silestone, típex e tupper-ware.</i>
6. Palabras dubidasas.	<i>actimel, bratz, danacol, frisbee, gusanito, sonotone, termomix, tulipán.</i>	Aparece: <i>tulipán.</i>
TOTAL	97	52

Táboa 2. Presenza no TILG das propostas iniciais

Se comparamos a presenza das palabras procedentes de marcas rexistradas, no CORGA e no TILG, obsérvase que no TILG o número de palabras recollidas é menor.

APARTADOS	Número de palabras	Presenza no CORGA	Presenza no TILG
1. Palabras presentes no DXL.	22	20	16
2. Palabras presentes no DXL pero non recoñecidas como procedentes de marcas rexistradas.	17	16	14
3. Palabras recollidas noutros dicionarios galegos: DRAG, DS21, Digalego.	10	8	5
4.1. Palabras recollidas no DRAE e presentes na nosa lingua.	10	9	5
4.2. Palabras recollidas no DRAE, cunha presenza relativa no galego.	6	5	3
4.3. Palabras recollidas no DRAE, non usadas na nosa lingua.	17	-	1
5. Palabras sen recoñecemento nos dicionarios.	24	14	7
6. Palabras dubidosas.	8	-	1
TOTAL	97	72	52

Táboa 3. Comparativa da presenza no TILG e no CORGA das propostas iniciais

Como é sabido, este tipo de palabras son máis propias da variante sincrónica actual, por estar ligadas a produtos de recente incorporación. Por isto é esperable que a súa presenza sexa máis numerosa no corpus que se ocupa especificamente do período en que se desenvolve esta variedade da lingua.

É de moita utilidade o contraste entre estes dous corpus, porque permite observar a coincidencia existente entre as palabras sancionadas nos dicionarios e aquelas que figuran en calquera dos corpus.

8.2. Presenza no *Gran Dicionario Xerais da Lingua*

Durante a fase final de desenvolvemento do anterior traballo saíu ao mercado o GDXL. Cómpre agora presentar as novidades que introduce esta obra, con respecto ás palabras recollidas no traballo anterior.

APARTADOS	Palabras	Palabras no GDXL
1. Palabras presentes no DXL.	<i>aspirina, celofán, delco, ditáfono, formica, fotomatón, gramófono, gramola, maicena, mecano, mercurocromo, napalm, pimpón, pírex, plastilina, plexiglás, polaroid, táblex, tartán, tecnicolor, teflón, uralita</i>	Desaparecen: <i>fotomatón, táblex</i> . Non se indica a procedencia de marca: <i>ditáfono, formica, gramola, plexiglás, tecnicolor</i> .
2. Palabras presentes no DXL pero non recoñecidas como procedentes de marcas rexistradas.	<i>aerobús, claxon, duraluminio, futbolín, jacuzzi, magnetófono, nailon, neopreno, pianola, raión, tabasco, teletexto, teletipo, tergal, termo, vaselina, walkman</i>	Aparecen todas. Indícase a procedencia de marca para: <i>jacuzzi, tergal e walkman</i> .
3. Palabras recollidas noutros dicionarios galegos: DRAG, DS21, Digalego.	<i>cinemascope, cinerama, ferodo, freón, ioiío, licra, piruleta, rímmel, skai, span</i>	Aparecen: <i>cinemascope, ferodo, ioiío, rímmel, skai</i> . Indícase a procedencia de marca para: <i>cinemascope, ferodo, rímmel, skai</i> .
4.1. Palabras recollidas no DRAE e presentes na nosa lingua.	<i>chupachups, faria, gillette, michelín, pósit, potito, sintasol, támpax, velcro, zotal</i>	-
4.2. Palabras recollidas no DRAE, cunha presenza relativa no galego.	<i>aureomicina, dedeté, formalina, infografía, linotipo, túrmix</i>	Aparecen: <i>aureomicina, formalina, infografía, linotipo</i> . Non se indica a procedencia de marca en ningunha palabra incorporada.
4.3. Palabras recollidas no DRAE, non usadas na nosa lingua.	<i>bamba, bijol, birome, biviri, buna, chubesqui, curita, estovaiña, invar, jane, klystron, metolato, primus, sandino, tiritá, verascopio, viyela</i>	-
5. Palabras sen recoñecemento nos dicionarios.	<i>albal, barbie, betadine, bollicao, click, coca-cola, cola-cao, cotegrán, donuts, duralex, fimapán, gore-tex, hula-hoop, kleenex, lego, loctite, nocilla, phoskito, pladur playmobil, silestone, típex, tupper-ware, velux</i>	-
6. Palabras dubidasas.	<i>actimel, bratz, danacol, frisbee, gusanito, sonotone, termomix, tulipán</i>	-
TOTAL	97	46

Táboa 4. Presenza no GDXL das propostas iniciais

Obsérvase no cadro anterior que non existe unha absoluta coincidencia entre as palabras contempladas no DXL e no GDXL. Hai palabras que desaparecen da nova proposta e outras que se introducen. Se atendemos á indicación da procedencia de marcas rexistradas, apréciase que 4 palabras que antes aparecían con esta procedencia, agora pérdena, mentres que para 7 palabras que no anterior repertorio ou ben non aparecían ou non se indicaba a orixe de marca, agora si

se constata esta procedencia. Polo tanto, aínda que se trata dun repertorio cun elevado número de entradas, parece que, no que respecta ao tratamento deste tipo de palabras, tampouco se tratará da obra definitiva.

8.3. Presenza no VOLG

Cómpre analizar tamén a presenza destas palabras no VOLG, xa que se trata do repertorio normativo con maior número de entradas. Con todo, a comparativa é diferente á ofrecida noutras obras lexicográficas, xa que aquí non figuran as definicións nin a súa orixe.

APARTADOS	Palabras	Palabras no VOLGA
1. Palabras presentes no DXL.	<i>aspirina, celofán, delco, ditáfono, formica, fotomatón, gramófono, gramola, maicena, mecano, mercurocromo, napalm, pimpón, pírex, plastilina, plexiglás, polaroid, táblex, tartán, tecnicolor, teflón, uralita</i>	Todas as palabras agás: <i>delco, fotomatón, gramola, táblex e tartán.</i>
2. Palabras presentes no DXL pero non recoñecidas como procedentes de marcas rexistradas.	<i>aerobús, claxon, duraluminio, fútbolín, jacuzzi, magnetófono, nailon, neopreno, pianola, raión, tabasco, teletexto, teletipo, tergal, termo, vaselina, walkman</i>	Todas as palabras agás: <i>claxon, fútbolín, jacuzzi, teletexto e walkman.</i>
3. Palabras recollidas noutros dicionarios galegos: DRAG, DS21, Digalego.	<i>cinemascope, cinerama, ferodo, freón, ioiío, licra, piruleta, rímmel, skai, span</i>	Todas as palabras agás: <i>freón, licra, piruleta e span.</i>
4.1. Palabras recollidas no DRAE e presentes na nosa lingua.	<i>chupachups, faria, gillette, michelín, pósit, potito, sintasol, támpax, velcro, zotal</i>	-
4.2. Palabras recollidas no DRAE, cunha presenza relativa no galego.	<i>aureomicina, dedeté, formalina, infografía, linotipo, túrmix</i>	Só aparecen: <i>formalina e linotipo.</i>
4.3. Palabras recollidas no DRAE, non usadas na nosa lingua.	<i>bamba, bijol, birome, bivirí, buna, chubesqui, curita, estováina, invar, jane, klystron, metolato, primus, sandino, tirita, verascopio, viyela.</i>	-
5. Palabras sen recoñecemento nos dicionarios.	<i>albal, barbie, betadine, bollicao, click, coca-cola, cola-cao, cotegrán, donuts, duralex, fimapán, goretex, hula-hoop, kleenex, lego, loctite, nocilla, phoskito, pladur playmobil, silestone, típex, tupper-ware, velux</i>	-
6. Palabras dubidasas.	<i>actimel, bratz, danacol, frisbee, gusanito, sonotone, termomix, tulipán.</i>	Aparece <i>tulipán</i> , aínda que se pode intuír que non se refire á palabra procedente de marca rexistrada, senón á flor.
TOTAL	97	37

Táboa 5. Presenza no VOLG das propostas iniciais

Polo tanto, este repertorio recolle un número de palabras procedentes de marca, que cuantitativamente non difire moito do que achegan outros. Aínda así, percíbese que non hai coincidencia nas palabras recollidas.

8.4. Novas propostas

Preséntanse a continuación palabras que se poden sumar a aqueles recollidas en traballos anteriores. Son palabras que non recollen os dicionarios (a excepción de *jeep*, que xa aparece no GDXL recoñecida como procedente de marca) e que se presentan por orde alfabética, xunto coa información categorial e a definición pertinente, de elaboración propia. Todas estas palabras están presentes na variante sincrónica actual, se ben os seus usos e éxito son diferentes en cada caso. Por este motivo, ao lado de cada voz, aparece unha pequena análise da súa situación. Do mesmo xeito, a continuación, ofrécese a presenza destas palabras no CORGA e no TILG.

CELO *s.m.* Cinta adhesiva por un dos seus lados, que se emprega para pegar.

Trátase dunha voz moi instalada na lingua galega, que non presenta ademais un competidor patrimonial, aínda que actúa como sinónimo de *fixo*, outra palabra procedente dunha marca rexistrada. De feito é usada por persoas de todas as idades e grupos sociais.

FIXO *s.m.* Cinta adhesiva por un dos seus lados, que se emprega para pegar.

Do mesmo xeito que a anterior é unha palabra moi instalada no idioma e sinónima daquela. É habitual a pronuncia da grafía <x> como o fonema fricativo alveolar xordo, no canto da pronuncia [ks].

IPOD *s.m.* Aparello portátil para reproducir e descargar arquivos multimedia, fabricado pola marca Apple.

Esta palabra presenta vacilación na súa realización, xa que se pode escoitar como palabra grave ou como palabra aguda. Polo xeral, consérvase a pronuncia orixinal da lingua inglesa e non se fai unha pronuncia literal segundo a fonética galega.

Trátase dunha palabra de moi recente incorporación, pero que presenta unha alta frecuencia de uso en falantes dunha determinada idade, sobre todo adolescentes, que son os grandes usuarios deste produto.

Esta palabra compite con outras aplicadas a aparellos similares, que xa estaban no mercado (*mp3*, *mp4* —que non proceden de marcas rexistradas—). A día de hoxe non se pode aínda valorar cal vai ser a que se instale na lingua ou ben se todas poden chegar a ser substituídas por outras.

JEEP *s.m.* Vehículo preparado para circular por terreos irregulares.

Se se observa o pasado recente, compróbase que esta palabra na actualidade, está en competencia con outras. Hoxe en día parece que a palabra xenérica, *todoterreo*, ten un uso bastante estendido, para referirse aos vehículos de calquera marca cunhas características similares.

LAND ROVER *s.m.* Vehículo preparado para circular por terreos irregulares.

Igual que no caso anterior, parece que é unha palabra en competencia con outras, como *todoterreo*, ou mesmo 4x4 (*catroporcatro*).

MINIPÍMER *s.f.* Utensilio que mediante movemento xiratorio bate ou tritura diferentes alimentos.

Este tamén é unha voz en decadencia, xa que na actualidade a palabra *batedor* é a que se emprega para denominar este utensilio. Con todo, persoas de certa idade manteñen a forma *minipímer*.

NESCAFÉ *s.m.* Café soluble.

Emprégase esta palabra para denominar calquera marca. Non se pode predicir aínda a perdurabilidade da voz, pois aínda que está vixente, non presenta un uso similar en todas as persoas.

NESQUICK *s.m.* Cacao en po que habitualmente se dissolve en leite.

É un competidor de *cola-cao* aínda que non é comparable a súa repercusión. De feito non se emprega para denominar un produto doutra marca ou marca branca, como si acontece con *cola-cao*.

En canto á pronuncia desta palabra, cómpre salientar que o máis habitual é que, de acordo co sistema fonético da lingua, o [k] final non se pronuncie.

SCALEXTRIC *s.m.* Xogo de coches que se desprazan por un circuíto.

É unha palabra con total vixencia, xa que aínda que hai marcas competidoras, estas son denominadas habitualmente con este nome. O éxito da palabra pode residir no propio éxito do produto por saberse adaptar aos tempos.

A pronuncia máis común é unha adaptación fonética acorde coa nosa lingua, introducindo un [e] en posición inicial e omitindo a pronuncia do estraño <c> ([k]) en posición implosiva final de palabra. Igualmente, a pronuncia do <x> en posición implosiva é fricativo alveolar xordo, adaptándose ao sistema galego.

A palabra *jeep* si aparece recollida no DXL do traballo anterior. Con todo, no GDXL xa aparece recoñecida a dita procedencia.

Non presentan dúbidas para a súa integración nos dicionarios as palabras *celo* e *fixo*. Aumentarían o apartado 5 do noso traballo anterior.

Por outra banda, as demais palabras presentadas neste traballo formarían parte do apartado 6, é dicir, serían palabras aínda dúbidas para incluír nos repertorios lexicográficos.

8.4.1. Presenza no CORGA

Móstrase neste apartado a presenza que teñen no CORGA estas novas propostas. Este corpus permite verificar o seu uso nun contexto determinado, podendo valorar nalgúns casos as connotacións, así como o grao de lexicalización.

CELO: en 7 exemplos de 2 documentos, entre os anos 1989 ao 1995. Amosamos un exemplo de Xesús R. Jares, da obra *Técnicas e Xogos Cooperativos para toda-las idades*.

[...] cada vez que alguén califica negativamente a outra persoa, esta quita un anaco, e cando alguén lle di algo positivo, pégase con **celo** algún dos anacos sacados anteriormente.

FIXO: Non se documenta no CORGA.

IPOD: Atópase en 26 exemplos de 12 documentos, entre os anos 2005 e 2007. Insírese un exemplo da revista *Eroski Consumer*, do ano 2006 e do autor Jordi Sabaté.

[...] descargar as cancións do **iPod** propio no ordenador do amigo ou amiga, ou cargar no **iPod** desta amizade as cancións desde o ordenador propio.

JEEP: en 31 exemplos de 14 documentos, entre os anos 1976 e 1992. Introducimos un exemplo de Méndez Ferrín, da súa obra *Antón e os inocentes* do ano 1976.

A Antón prestáballe pervagar por aquel desastre, andar co **jeep** dando voltas, sin ouxeto, ás veces recollendo feridos, amoreándoos, perdendo a algún polo camiño

LAND ROVER: Atópanse 16 exemplos en 11 documentos, entre os anos 1995 e 2007. Exemplo da obra *Comendo espaguetis diante da televisión*, de Jaureguizar, do ano 1998.

Lembrar que a pequena desapareceu mentres agardaba nun **land rover** polo seu pai, que fora buscar leña ó monte.

MINIPÍMER: Non aparece ningún exemplo no CORGA.

NESCAFÉ: Aparece en 3 exemplos de 3 documentos, entre os anos 1994 e o 1995. Escóllese un da obra *Os nervios da cabeza* (1994), no conto "Tódolos homes son iguais", de Xosé Cermeño.

Susana prepara un **nescafé** e tómao cunhas galletas a media mañá.

NESQUICK: En 1 exemplo en 1 documento do ano 1998, da obra *A rutina corsaria*, de Jaureguizar.

Engadín latas de conservas Boya, pan de molde, caixas de leite da "Central Lechera Asturiana", café, un par de xamóns, marmeladas, lentellas e garavanzos, croquetas de La Cocinera, **Nesquick** para as merendas...

SCALEXTRIC: en 4 exemplos de 4 documentos, entre os anos 1995 e 2007. Inserimos un exemplo de M. M. V. e E. L. F., extraído do *Correo Galego* no ano 2000.

A este respecto, Manuel Villar coincide no detalle de que "hai nenas que piden **scalextric** e nenos que queren cociñiñas".

8.4.2. Presenza no TILG

Coméntase agora a presenza que estas novas palabras propostas teñen no TILG. Só podemos constatar a presenza de 4 palabras, xa que 5 non están recollidas neste corpus.

CELO: Só aparece nun exemplo do ano 1995 na obra *Todo a cen* de Santiago Jaureguizar.

[...] na oficina deles, cos walkies e as feridas dos mapas pegadas con **celo** e dúas porras e unha sirena para un coche [...]

FIXO: Non se documenta no TILG.

IPOD: Non figura no TILG.

JEEP: en 13 exemplos, entre os anos 1980 e 1994. Elíxese un exemplo de Francisco Barxa Iglesias, da súa obra *Os cabalos da troula* do ano 1984:

Caro custou meté-lo nun **jeep**. Achegueime todo o que me deixaron por ver millor e daba noxo.

LAND ROVER: Esta palabra non figura recollida no TILG.

MINIPÍMER: Esta palabra non figura recollida no TILG.

NESCAFÉ: Aparece en 1 exemplo, 1995, da obra *Todo a cen*, de Jaureguizar.

[...] resulta que me convertín nun pai de familia. que se un pouco de leite, que sobreciños de **Nescafé**, que se algo de xamón de York, que se unha lata de berberechos [...].

NESQUICK: Esta palabra non figura recollida no TILG.

SCALEXTRIC: En 2 exemplos, dos anos 1977 e 1994. Escóllese o exemplo máis recente, da obra *Criminal*, de Xurxo Borrazás.

Á altura da Fábrica de Tabacos, na praza da Palloza, ve outra porta pechada entre as lanzas de ferro; outra despois do **scalextric**, outra na praza de Ourense. Todas co mesmo cartel; intimidándoo, prohibíndolles o paso ás persoas alleas ás instalacións do porto.

8.4.3. Comparativa da presenza no CORGA e no TILG

Palabras	Presenza no CORGA	Presenza no TILG
<i>celo, fixo, ipod, jeep, land rover, minipímer, nescafé, nesquick, scalextric</i>	Aparecen todas as palabras agás <i>minipímer</i> e <i>fixo</i> .	Aparecen: <i>celo, jeep, nescafé, scalextric</i> Non aparecen: <i>fixo, ipod, land rover, minipímer, nesquick</i> .
TOTAL: 9	7	4

Táboa 6. Comparativa da presenza no TILG e no CORGA das novas propostas

Constátase tamén que estas palabras son máis propias da variante sincrónica actual, por estar ligadas a produtos de recente incorporación. Por isto a súa presenza é máis numerosa no corpus que se ocupa especificamente do período en que se desenvolve esta variedade da lingua.

9. COMPARATIVA CON OUTRAS LINGUAS: O CASO DO PORTUGUÉS E DO CATALÁN

Para ter unha visión máis ampla do tratamento deste tipo de palabras, analízase a presenza das voces estudadas neste artigo, noutras linguas próximas: o portugués e o catalán. Para o

portugués empregouse un dicionario en liña actualizado (Porto editora), xunto cun dicionario da Academia das Ciéncias de Lisboa (Academia das Ciéncias: 2001). Para a lingua catalá botouse man do dicionario do Institut d'Estudis Catalans, que se pode consultar en liña.

Palabras analizadas	A lingua portuguesa: O dicionario da Academia das Ciéncias	A lingua portuguesa: o dicionario Porto Editora	A lingua catalá: O dicionario do Institut d'Estudis Catalans
Actimel (6)			
Aerobús (2)			Aerobús
Albal (5)			
Aspirina (1)	Aspirin (MR ⁹)	Aspirina	Aspirina
Aureomicina (4.2)			
Bamba (4.3)			
Barbie (5)			
Betadine (5)			
Bijol (4.3)			
Birome (4.3)			
Biviri (4.3)			
Bollicao (5)			
Bratz (6)			
Buna (4.3)			
Cello (7)			
Celofán(1)	Celofane	Celofane	
Chubesqui (4.3)			
Chupachups (4.1.)	Chupa-chupa	Chupa-chupa	
Cinemascope (3)	Cinemascope	Cinemascope	Cinemascope
Cinerama (3)		Cinerama	Cinerama
Claxon (2)	Claxon (MR)	Claxon (MR)	Claxon
Click (5)			
Coca-cola (5)	Coca-cola (MR)		
Cola-caio (5)			
Cotegrán (5)			
Curita (4.3)			
Danacol (6)			
Dedeté (4.2)			
Delco (1)			Delco
Ditáfono (1)	Dictafone (MR)	Dictafone	Dictàfon
Donuts (5)	Dónute	Donut/Dónute (MR)	
Duralex (5)			
Duraluminio (2)	Duraluminio	Duraluminio	Duralumini
Estovaina (4.3)			
Faria (4.1.)			Fària
Ferodo (3)			
Fimapán (5)			
Fixo (7)			
Formalina (4.2)		Fomalina	
Formica (1)	Fórmica	Fórmica	Fòrmica
Fotomatón (1)	Photomaton (MR)		
Freón (3)			Freò
Frisbee (6)			
Futbolín (2)			Futbolí
Gillette (4.1.)	Gillete	Gillete	
Gore-tex (5)			
Gramófono (1)	Gramofone	Gramofone	Gramòfon
Gramola (1)			Gramola

⁹ A abreviatura MR indica que no dicionario se indica a procedencia de Marca Rexistrada.

Palabras analizadas	A lingua portuguesa: O dicionario da Academia das Ciéncias	A lingua portuguesa: o dicionario Porto Editora	A lingua catalá: O dicionario do Institut d'Estudis Catalans
Gusanito (6)			
Hula-hoop (5)			
Infografía (4.2)	Infografía	Infografía	
Invar (4.3)		Invar	
loió (3)		loió	
Ipod (7)			
Jacuzzi (2)	Jacúzi	Jacúzi	
Jane (4.3)			
Jeep			Jeep
Kleenex (5)	Kleenex (MR)		Kleenex
Klystron (4.3)			
Land rover (7)			
Lego (5)	Lego (MR)		
Licra (3)	Licra (MR)	Licra	
Linotipo (4.2)	Linótipo	Linótipo	Linotip
Loctite (5)			
Magnetófono (2)	Magnetofone	Magnetofone	Magnetòfon
Maicena (1)			
Mecano (1)			
Mercurocromo (1)	Mercurocromo	Mercurocromo	
Metolato (4.3)			
Michélin (4.1.)			
Minipímer (7)			
Nailon (2)	Nailon		
Napalm (1)	Napalm	Napalm	Napalm
Neopreno (2)		Neopreno	Meoprè
Nescafé (7)			
Nesquick (7)			
Nocilla (5)			
Phoskito (5)			
Pianola (2)	Pianola	Pianola	Pianola
Pimpón (1)			Ping-pong
Pírex (1)	Pírex (MR)	Pírex	
Piruleta (3)			Piruleta
Pladur (5)			
Plastilina (1)		Plastilina	Plastilina
Playmobil (5)			
Plexiglás (1)		Plexiglás	Plexiglás
Polaroid (1)	Polaroid (MR)	Polaroide	Polaroide
Pósit (4.1.)		Post-it	
Potito (4.1.)			
Primus (4.3)			
Raión (2)			Raiò
Rímel (3)	Rímel (MR)	Rímel	Rímel
Sandino (4.3)			
Scalextric (7)			
Silestone (5)			
Sintasol (4.1.)			
Skai (3)			
Sonotone (6)			
Span (3)			
Tabasco (2)			Tabasco
Táblex (1)			
Támpax (4.1.)			
Tartán (1)	Tartán (MR)		

Palabras analizadas	A lingua portuguesa: O dicionario da Academia das Ciéncias	A lingua portuguesa: o dicionario Porto Editora	A lingua catalá: O dicionario do Institut d'Estudis Catalans
Tecnicolor (1)	Tecnicolor	Tecnicolor	
Teflón (1)			Teflò
Teletexto (2)	Teletexto	Teletexto	Teletext
Teletipo (2)	Telétipo	Telétipo	
Tergal (2)	Tergal	Tergal	Tergal
Termo (2)	Termo	Termo	
Termomix (6)			
Típex (5)			
Tirita (4.3)			
Tulipán (6)			
tupper-ware (5)	Tupperware	Tupperware	
Túrmix (4.2)			
Uralita (1)			Uralita
Vaselina (2)	Vaselina	Vaselina	Vaselina
Velcro (4.1.)		Velcro	
Velux (5)			
verascopeio(4.3)		Verascopeio	
Viyela (4.3)			
Walkman (2)	Walkman (MR)	Walkman	
Zotal (4.1.)			
TOTAL: 123¹⁰	36	40	34

Táboa 7. Presenza no portugués e catalán de todas as propostas

Nos repertorios destas dúas linguas hai certa proximidade no número de palabras incluídas, aínda que só 16 están presentes nas 3 obras. Non obstante, non hai unanimidade para indicar a súa procedencia de marca.

As 16 palabras que figuran nos 3 dicionarios consultados son: *aspirina, cinemascope, claxon, ditáfono, duraluminio, formica, gramófono, linotipo, magnetófono, napalm, pianola, polaroid, rímmel, teletexto, tergal e vaselina*. Todas elas xa están presentes nalgún dos dicionarios galegos. Polo tanto, parece que existe unha serie de voces, que non son de recente incorporación na lingua, que están lexicalizadas en todas estas linguas próximas e que figuran nos repertorios lexicográficos. Chama a atención que 3 das formas propostas polas autoras deste artigo, que non están recollidas en ningún dicionario galego, si o están nos da lingua portuguesa ou catalá. *Coca-cola*, está no dicionario de portugués da Academia das Ciéncias e *donuts* nos dous dicionarios portugueses consultados. Por último a voz *kleenex* no dicionario da Academia e mais no de catalán.

A indicación da procedencia de marca tampouco é homoxénea nos dicionarios de portugués e catalán consultados. O Dicionario da Academia das Ciéncias de Lisboa, amosa esta orixe para 13 palabras, mentres que o Porto Editora só a indica para 2 e o dicionario do Institut de Estudis Catalans non a indica en ningún caso.

¹⁰ Neste cadro contabilizanse todas as palabras recollidas no traballo, para ver a súa relación co portugués e o catalán. O número de 123 engloba tamén aquelas voces presentes no DRAE que non teñen relevancia na nosa lingua (apartado 4.3.) e que, de feito, non se contabilizan nos demais cadros.

10. CADRO-RESUMO DAS PALABRAS ESTUDADAS

APARTADOS	Palabras	Presenza no CORGA	Presenza no TILG
1. Palabras presentes no DXL.	<i>aspirina, celofán, delco, ditáfono, formica, fotomatón, gramófono, gramola, maicena, mecano, mercurocromo, napalm, pimpón, pírex, plastilina, plexiglás, polaroid, táblex, tartán, tecnicolor, teflón, uralita</i>	Todas as palabras agás <i>pírex</i> e <i>teflón</i> .	Todas as palabras agás <i>ditáfono, mecano, pírex, táblex, tecnicolor</i> e <i>teflón</i> .
2. Palabras presentes no DXL pero non recoñecidas como procedentes de marcas rexistradas	<i>aerobús, claxon, duraluminio, fútbolín, jacuzzi, magnetófono, nailon, neopreno, pianola, raión, tabasco, teletexto, teletipo, tergal, termo, vaselina, walkman</i>	Todas as palabras agás <i>aerobús</i> .	Todas as palabras agás <i>aerobús, duraluminio</i> e <i>teletexto</i> .
3. Palabras recollidas noutros dicionarios galegos: DRAG, Século 21, digalego.	<i>cinemascope, cinerama, ferodo, freón, ioiío, licra, piruleta, rímmel, skai, span</i>	Todas as palabras agás <i>ferodo</i> e <i>span</i> .	Todas as palabras agás <i>cinerama, ferodo, freón, licra</i> e <i>span</i> .
4.1. Palabras recollidas no DRAE e presentes na nosa lingua.	<i>chupachups, faria, gillette, michelín, pósit, potito, sintasol, támpax, velcro, zotal</i>	Todas as palabras agás <i>potito</i> .	Non aparecen <i>chupachups, pósit, potito, támpax</i> e <i>velcro</i> .
4.2. Palabras recollidas no DRAE, cunha presenza relativa no galego.	<i>aureomicina, dedeté, formalina, infografía, linotipo, túrmix</i>	Todas as palabras agás <i>linotipo</i>	Non aparecen <i>aureomicina, linotipo</i> e <i>túrmix</i> .
4.3. Palabras recollidas no DRAE, non usadas na nosa lingua.	<i>bamba, bijol, birome, biviri, buna, chubesqui, curita, estovaína, invar, jane, klystron, metolato, primus, sandino, tiritá, verascopio, viyela.</i>	-	Aparece: <i>chubesqui</i>
5. Palabras sen recoñecemento nos dicionarios.	<i>albal, barbie, betadine, bollicao, click, coca-cola, cola-cao, cotegrán, donuts, duralex, fimapán, gore-tex, hula-hoop, kleenex, lego, loctite, nocilla, phoskito, pladur, playmobil, silestone, típex, tupper-ware, velux</i>	Todas as palabras agás <i>bollicao, click, cotegrán, lego, loctite, phoskito, playmobil, silestone, típex</i> e <i>velux</i> .	Non aparecen: <i>barbie, betadine, bollicao, click, cotegrán, donuts, fimapán, gore-tex, hula-hoop, lego, loctite, nocilla, phoskito, playmobil, silestone, típex</i> e <i>tupper-ware</i> .
6. Palabras dubidosas.	<i>actimel, bratz, danacol, frisbee, gusanito, sonotone, termomix, tulipán.</i>	-	Aparece: <i>tulipán</i> .
7. Novas propostas.	<i>celo, fixo, jeep, land rover, minipímer, nescafé, nesquick, scalextric</i>	Todas as palabras agás <i>minipímer</i> e <i>fixo</i> .	Aparecen: <i>celo, jeep, nescafé, scalextric</i>
TOTAL PALABRAS CON PRESENZA NA NOSA LINGUA	106	79	56

Táboa 8. Comparativa da presenza no TILG e no CORGA de todas as propostas

A continuación amósase unha síntese da información relativa a cada palabra. Explicítanse os datos da presenza nos repertorios lexicográficos galegos, nos córpora CORGA e TILG, así como a súa recorrencia nestes córpora e a datación.

Palabras analizadas	Presenza nos repertorios lexicográficos	Presenza no CORGA e no TILG	Nº de exemplos en cada corpus	Datación en cada corpus
Actimel (6 ¹¹)	-	-	-	-
Aerobús (2)	DXL, digalego, DS21, GDXL, Volga	-	-	-
Albal (5)	-	CORGA/TILG	6/3	1995-2008/1992-1995
Aspirina (1)	DRAG, DXL, digalego, DS21, GDXL, Volga	CORGA/TILG	68/13	1976-2007 / 1960-1992
Aureomicina (4.2)	Digalego, GDXL,	CORGA/-	4/-	1981/-
Bamba (4.3)	-	-	-	-
Barbie (5)	-	CORGA/-	25/-	1996-2007/-
Betadine (5)	-	CORGA/-	1/-	1997/-
Bijol (4.3)	-	-	-	-
Birome (4.3)	-	-	-	-
Bivirí (4.3)	-	-	-	-
Bollicao (5)	-	-	-	-
Bratz (6)	-	-	-	-
Buna (4.3)	-	-	-	-
Celo (7)	-	CORGA/TILG	7 / 1	1989-1995/1955
Celofán(1)	DRAG, DXL, digalego, DS21, GDXL, Volga	CORGA/ TILG	20 /1	1985-2007/1990
Chubesqui (4.3)	-	-/TILG	-/1	-/1932
Chupachups (4.1.)	-	CORGA/-	2/-	1998-2007/-
Cinemascope (3)	Digalego, DS21, GDXL, Volga	CORGA/TILG	7/3	1993-2002/1977-1997
Cinerama (3)	Digalego, DS21, Volga	CORGA/-	2/-	1994-2001/-
Claxon (2)	DXL, GDXL,	CORGA / TILG	14/ 19	1983-2001 / 1935-1997
Click (5)	-	-	-	-
Coca-cola (5)	-	CORGA/TILG	128/ 36	1977-2008/1971-2002
Cola-caao (5)	-	CORGA/TILG	13 /2	1980-2007 /1991-1993
Cotegrán (5)	-	-	-	-
Curita (4.3)	-	-	-	-
Danacol (6)	-	-	-	-

¹¹ Este número que acompaña a cada palabra fai referencia ao apartado no que se incluía cada voz no cadro anterior.

Palabras analizadas	Presenza nos repertorios lexicográficos	Presenza no CORGA e no TILG	Nº de exemplos en cada corpus	Datación en cada corpus
Dedeté (4.2)	-	CORGA/TILG	2/1	1976 e 1989/ 1986
Delco (1)	DXL, digalego, DS21, GDXL,	CORGA/ TILG	1 /8	1995/ 1971- 1992
Ditáfono (1)	DXL, digalego, DS21, GDXL, Volga	CORGA/-	2/-	2007/-
Donuts (5)	-	CORGA/-	7/-	1993-1998/-
Duralex (5)	-	CORGA/TILG	3/1	1993-2001/ 1997
Duraluminio (2)	DXL, digalego, DS21, GDXL, Volga	CORGA/-	1/-	1997/-
Estovaína (4.3)	-	-	-	-
Faria (4.1.)	-	CORGA/TILG	18/7	1977- 2001/1955- 1999
Ferodo (3)	Digalego, DS21, GDXL, Volga	-	-	-
Fimapán (5)	-	CORGA/-	1/-	1997/-
Fixo (7)	-	-	-	-
Formalina (4.2)	Digalego, GDXL, Volga	CORGA/TILG	2/3	1997/1992- 1996
Formica (1)	DXL, digalego, DS21, GDXL, Volga	CORGA/ TILG	35/12	1983-2001/ 1986-1999
Fotomatón (1)	DXL, digalego	CORGA/ TILG	2/2	1998 e 2003/ 1992
Ffreón (3)	Digalego,	CORGA/-	2/-	1995-1997/-
Frisbee (6)	-	-	-	-
Futbolín (2)	DXL, digalego, DS21, GDXL,	CORGA/ TILG	23 / 10	1992-2002 / 1990-2002
Gillette (4.1.)	-	CORGA/TILG	3/3	1996- 2001/1975
Gore-tex (5)	-	CORGA/-	2/-	2002-2006/-
Gramófono (1)	DRAG, DXL, digalego, DS21, GDXL, Volga	CORGA/ TILG	42/44	1979-2006/ 1916-1999
Gramola (1)	DXL, digalego, GDXL,	CORGA/ TILG	20/3	1991- 2005/1987- 1996
Gusanito (6)	-	-	-	-
Hula-hoop (5)	-	CORGA/-	1/-	1976/-

Palabras analizadas	Presenza nos repertorios lexicográficos	Presenza no CORGA e no TILG	Nº de exemplos en cada corpus	Datación en cada corpus
Infografía (4.2)	Digalego, GDXL, DS21	CORGA/TILG	10/1	1995-2007/1993
Invar (4.3)	-	-	-	-
loió (3)	DRAG, Digalego, DS21, GDXL, Volga	CORGA/TILG	2/1	1976-1989/1986
Ipod (7)	-	CORGA/ -	26/-	2005-2007/-
Jacuzzi (2)	DXL, digalego, DS21, GDXL,	CORGA / TILG	6 /1	1999-2006/1997
Jane (4.3)	-	-	-	-
Jeep	DRAG, DXL, digalego, DS21, Volga	CORGA/TILG	31/13	1976-1992/1980-1994
Kleenex (5)	-	CORGA/TILG	16/ 5	1990-2003/1991-1997
Klystron (4.3)	-	-	-	-
Land rover (7)	-	CORGA/-	16/-	1995-2007/-
Lego (5)	-	-	-	-
Licra (3)	DS21,	CORGA/-	9/-	1993-2002/-
Linotipo (4.2)	Digalego, GDXL, DS21, Volga	-	-	-
Loctite (5)	-	-	-	-
Magnetófono (2)	DXL, digalego, DS21, GDXL, Volga	CORGA / TILG	44 /23	1997-2007 /1973-2002
Maicena (1)	DXL, digalego, GDXL, Volga	CORGA/TILG	4/1	1997-2000 /1990
Mecano (1)	DRAG, DXL, digalego, DS21, GDXL, Volga	CORGA/-	6/-	1993-2006/-
Mercurocromo (1)	DRAG, DXL, digalego, DS21, GDXL, Volga	CORGA/ TILG	3/6	1997-1998 /1971-1997
Metolato (4.3)	-	-	-	-
Michélin (4.1.)	-	CORGA/TILG	1/1	2000/1987
Minipímer (7)	-	-	-	-
Nailon (2)	DRAG,DXL, digalego, DS21, GDXL, Volga	CORGA / TILG	28/22	1991-2008 /1968-2000
Napalm (1)	DRAG, DXL, digalego, DS21, GDXL, Volga	CORGA/ TILG	11/4	1992-2007 /1978-1997
Neopreno (2)	DXL, digalego, DS21, GDXL, Volga	CORGA / TILG	24 / 1	1997-2007 /1963
Nescafé (7)	-	CORGA/ TILG	3 / 1	1994-1995/1995

Palabras analizadas	Presenza nos repertorios lexicográficos	Presenza no CORGA e no TILG	Nº de exemplos en cada corpus	Datación en cada corpus
Nesquick (7)	-	CORGA/-	1/-	1998/-
Nocilla (5)	-	CORGA/-	7/-	1992-2007
Phoskito (5)	-	-	-	-
Pianola (2)	DRAG, DXL, digalego, DS21, GDXL, Volga	CORGA / TILG	1 / 6	1976 / 1971-1994
Pimpón (1)	DRAG, DXL, digalego, DS21, GDXL, Volga	CORGA/ TILG	9/2	1996-2005 / 1986-2002
Pírex (1)	DXL, digalego, GDXL, Volga	-	-	-
Piruleta (3)	Digalego,	CORGA/TILG	1/6	2002/ 1995-2001
Pladur (5)	-	CORGA/TILG	1/1	2005/1999
Plastilina (1)	DRAG, DXL, digalego, DS21, GDXL, Volga	CORGA/ TILG	31 / 7	1989-2007 /1986-1997
Playmobil (5)	-	-	-	-
Plexiglás (1)	DXL, digalego, DS21, GDXL, Volga	CORGA / TILG	4 / 2	1985-2002 / 1958 e 1992
Polaroid (1)	DXL, digalego, DS21, GDXL, Volga	CORGA / TILG	22 / 1	1992-2002 / 1998
Pósit (4.1.)	-	CORGA/-	1/-	2006/-
Potito (4.1.)	-	-	-	-
Primus (4.3)	-	-	-	-
Raión (2)	DXL, digalego, DS21, GDXL, Volga	CORGA/TILG	3/2	1997-1998/ 1974 e 1990
Rímmel (3)	Digalego, DS21, GDXL, Volga	CORGA / TILG	9 / 1	1992-2001 / 1990
Sandino (4.3)	-	-	-	-
Scalextric (7)	-	CORGA/TILG	4/ 2	1995-2007/ 1994 e 1997
Silestone (5)	-	-	-	-
Sintasol (4.1.)	-	CORGA/TILG	1/1	1998/1997
Skai (3)	Digalego, GDXL, Volga	CORGA/TILG	7/1	1992-2001/1993
Sonotone (6)	-	-	-	-
Span (3)	Digalego,	-	-	-
Tabasco (2)	DXL, digalego, DS21, GDXL, Volga	CORGA / TILG	6 / 1	1994-1997 /1998
Táblex (1)	DXL,	CORGA / -	1 / -	1975 / -
Támpax (4.1.)	-	CORGA / -	2 / -	1998-2005/-
Tartán (1)	DXL, digalego, DS21, GDXL,	CORGA / TILG	2 / 6	1993-2000 / 1891-2000

Palabras analizadas	Presenza nos repertorios lexicográficos	Presenza no CORGA e no TILG	Nº de exemplos en cada corpus	Datación en cada corpus
Tecnicolor (1)	DXL, digalego, DS21, GDXL, Volga	CORGA /-	3/-	1989-2003/-
Teflón (1)	DXL, digalego, DS21, GDXL, Volga	-	-	-
Teletexto (2)	DXL, digalego, DS21, GDXL,	CORGA /-	13/-	1995-1996/-
Teletipo (2)	DRAG, DXL, digalego, DS21, GDXL, Volga	CORGA / TILG	9 / 1	1994-2007 / 1997
Tergal (2)	DXL, digalego, DS21, GDXL, Volga	CORGA / TILG	14 / 9	1978-1997 / 1971-2002
Termo (2)	DRAG, DXL, digalego, DS21, GDXL, Volga	CORGA/TILG	10 / 13	1984-2002/ 1955-2002
Termomix (6)	-	-	-	-
Típex (5)	-	-	-	-
Tirita (4.3)	-	-	-	-
Tulipán (6)	-	-/TILG	-/2	-/1983-1984
Tupper-ware (5)	-	CORGA/-	1/-	2000/-
Túrmix (4.2)	Digalego	CORGA/-	1/-	2007/-
Uralita (1)	DRAG, DXL, digalego, DS21, GDXL, Volga	CORGA/ TILG	32 / 12	1981-2002 / 1980-2000
Vaselina (2)	DRAG, DXL, digalego, DS21, GDXL, Volga	CORGA / TILG	15 / 15	1981-2007/ 1916-1997
Velcro (4.1.)	-	CORGA/-	2	2000 e 2006
Velux (5)	-	-/TILG	-/1	-/1997
Verascopio(4.3)	-	-	-	-
Viyela (4.3)	-	-	-	-
Walkman (2)	DXL, digalego, DS21, GDXL,	CORGA / TILG	21 / 5	1993-2006 / 1991-1993
Zotal (4.1.)	-	CORGA/TILG	5/3	1976-1993/1918-1992
TOTAL: 123				

Táboa 9. Síntese da información para cada proposta

11. CONCLUSIÓNS

As palabras procedentes de marcas rexistradas representan unha pequena porcentaxe dentro do léxico da lingua galega. Con todo, obsérvase que son moi frecuentes no uso habitual. Esta frecuencia de uso está motivada polo campo semántico ao que pertencen, xa que moitas delas se corresponden co ámbito da alimentación, do material escolar... É o caso das voces *fixo/ceło*

propostas neste artigo. Se a iso lle engadimos que non existe outra palabra patrimonial para denominar eses produtos é plenamente comprensible a necesidade de non prescindir delas.

A consulta realizada no CORGA e no TILG leva a verificar que vai en aumento a introdución deste tipo de palabras tamén nos textos escritos, fundamentalmente na literatura. Destaca a abundancia destes na literatura xuvenil, xa que este tipo de escrita busca achegarse á realidade dos potenciais lectores, polo que reproduce o seu universo máis próximo.

Moitas destas voces teñen unha vida efémera se a comparamos coas patrimoniais. Isto está motivado pola súa ligazón cos produtos que designan, co consumismo, coas modas... A modo de anécdota cabe salientar o titular aparecido na prensa recentemente no que se dicía que "os walkman morren aos 30 anos"¹². Dedúcese disto que a palabra non vai morrer *ipso facto* pero, desde logo, comezou a súa agonía coa desaparición do mercado do produto que designaba.

A partir deste traballo poderanse facer novas investigacións tomando como referencia os datos aquí expostos, para valorar a vitalidade de cada unha das palabras que aquí se ofrecen, así como para analizar a súa frecuencia de uso.

Cabería tamén a posibilidade de analizar por que os dicionarios aceptan ou rexeitan determinadas palabras, como acontece co GDXL (2009) que rexeita *fotomatón* que estaba no DXL (2007), obra anterior dos mesmos autores.

Por último, agárdase que este traballo sirva de punto de partida para facer unha proposta de estandarización das voces procedentes de marcas rexistradas, algo que excede as expectativas deste artigo.

REFERENCIAS BIBLIOGRÁFICAS

Obras de consulta

- Álvarez Villar Noemí / María Rey Rey (2010): *Por que o cola-cao non está no dicionario?* Noia: Toxosoutos.
- Calvo, Julio. (2007): "Marcas comerciais y proyección lexicográfica en el español del Perú", *Boletín de la Academia Peruana de la Lengua* 43, 25-49 [disponible en <http://www.scribd.com/doc/3494828/Julio-Calvo-Perez-Marcas-comerciales-y-proyeccion-lexicografica-en-el-espanol-del-Peru>] (última consulta 22/12/2010).
- Furiassi, Cristiano (2006): "Translating American and British trademarks into Italian. Are bilingual dictionaries an aid to the user?", en Félix San Vicente (ed.), *Lessicografia bilingue ed traduzione: metodi, strumenti, approcci attuali*. Milano: Polimétrica Publisher, 199-213.
- Galey, Bernard (1996): *De mémoire de marques. Dictionnaire de l'origine des noms de marques*. Paris: Tallandier.
- Galisson, Robert (1992) : "Etrange outil pour étrangers: un dictionnaire des noms de marque courants", *Études de Linguistique appliquée* 85-86, 191-228.
- Galisson, Robert / Jean-Claude André (1998): *Dictionnaire des noms de marques courants. Essai de lexiculture ordinaire*. Paris: Didier Érudition.
- Herrero Ingelmo, José Luis (2007): "Marcas comerciales y diccionarios", en Mar Campos Souto / Rosalía Cotelo García / José Ignacio Pérez Pascual (coords.), *Historia del léxico español*. A Coruña: UDC, 59-70 [disponible en <http://web.usal.es/~joluin/investigacion/marcasydiccionarios.pdf>].
- López Fernández, Susana (et alii) (2005): *Novas palabras galegas*. Vigo: Universidade de Vigo.

¹² Apareceu no xornal gratuito *20 minutos*. Pódese consultar no enlace: <http://www.20minutos.es/noticia/477193/0/walkman/aniversario/experimento/>.

Dicionarios e cónpora de textos galegos

Carballeira Anllo, Xosé María (coord.) (2007): *Dicionario Xerais da Lingua*. Vigo: Edicións Xerais de Galicia.

Carballeira Anllo, Xosé María (coord.) (2009): *Gran Dicionario Xerais da Lingua*. Vigo: Edicións Xerais de Galicia.

Corpus de referencia do galego actual: www.cirp.es/CORGA (última consulta 20/01/2011).

Dicionario de galego, editorial Irindo, consulta en liña: www.digalego.es (última consulta 28/10/2009).

Pena, X.A. (dir.) (2006²): *Gran dicionario século 21 da lingua galega*. Vigo: Editorial Galaxia-Edicións do Cumio.

Real Academia Galega (1997): *Dicionario da Real Academia Galega*. Vigo: Real Academia Galega.

Tesouro informatizado da lingua galega: www.ti.usc.es/tilg (última consulta 20/01/2011).

Vocabulario ortográfico da lingua galega: www.realacademiagallega.org/volga (última consulta 20/01/2011).

Dicionarios doutras linguas

Academia das Ciéncias de Lisboa (2001). Lisboa: Academia das Ciéncias de Lisboa / Verbo.

Dicionario Porto Editora en liña: <http://www.infope-dia.pt> (última consulta 01/04/2011)

Dicionari de la llengua catalana. Institut d'Estudis Catalans, en liña: <http://dlc.iec.cat/> (última consulta 01/04/2011).

Obras literarias

Costas, Leticia (2000): *Unha estrela no vento*. Vigo: Xerais.

Cunqueiro Mora, Álvaro (1979²): *Os outros feirantes*. Vigo: Galaxia.

De Toro Santos, Xesús Miguel (1986): *Polaroid*. Vigo: Edicións Xerais.

Jaureguizar, Santiago (2010): *Corazón de Chocolate (un misterio para Tintimán en Compostela)*. Vigo: Edición Xerais.

Jaureguizar, Santiago (2010): *A coroa de Napoleón (un misterio para Tintimán na Coruña)*. Vigo: Edición Xerais.

Méndez Ferrín, Xosé Luís (1991): *Arraianos*. Vigo: Edicións Xerais.

Seixas, Manuel (1996): *Viñeron do espacio interior*. Santiago de Compostela: Positivas.